

ПО 24 ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА
Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>053 Психологія</i>
Освітньо-професійна програма	<i>Прикладна психологія</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна (денна) / заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>4курс, восьмий семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>6 кред. ЄКТС / 180 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік</i>
Розклад занять	<i>За індивідуальним планом здобувача та відповідно до https://roz.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Доцент, к. психол. н., Сербова Ольга Вікторівна, https://psy.kpi.ua/serbova/ Доцент, к. психол. н., Хілько Світлана Олександрівна, https://psy.kpi.ua/khilko/</i>
Розміщення курсу	<i>https://classroom.google.com/c/NzU2MTY1ODQ1Nzk0?cjc=usjfd5o</i>

Вступ

Переддипломна практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія є обов'язковою складовою освітньо-професійної підготовки майбутніх фахівців, що сприяє формуванню загальних та фахових компетентностей для ефективного здійснення професійної діяльності.

Програма переддипломної практики розроблена відповідно до «Положення Про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти Національного технічного університету України «Київського політехнічного інституту імені Ігоря Сікорського», освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки Прикладна психологія.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти Університету є обов'язковим компонентом освітньо-професійних підготовки фахівців і має на меті набуття здобувачів вищої освіти професійних навичок та вмінь, здійснюється на підприємствах і організаціях різних галузей господарства, науки, освіти, охорони здоров'я і державного управління, громадських організаціях.

Зміст переддипломної практики полягає у проведенні практичної та дослідницької роботи в умовах базової організації. Переддипломна практика є логічним продовженням навчальних курсів, що розглядають теоретичні та практичні питання надання психологічної

допомоги та орієнтована на опанування та закріплення практичних вмінь і навичок майбутніх психологів.

Виконуючи програму практики, здобувачі вищої освіти закріплюють вміння, отримані при виконанні практичних завдань попередніх років навчання, переддипломної практики на 3 курсі, розвивають професійні якості відповідно до вимог до особистості і умінням практичного психолога, вміння використовувати нормативно-правові документи, що регулюють діяльність практичного психолога, інтерпретувати дані статистичної обробки експериментальних результатів дослідження, закріпити компетентності аналізу конкретних проявів психічної діяльності людини, діагностувати індивідуально-типологічні властивості, оцінювати рівень розвитку процесів, якостей, а також розуміти особливості роботи психолога з різними цільовими групами. Результати практики виступають змістом випускної кваліфікаційної роботи.

Під час проходження практики здобувачі вищої освіти оволодівають сучасними психологічними методами надання психологічної допомоги в різних соціальних сферах, особистісно та професійно самовдосконалюються. Проходження практики дозволяє синтезувати теоретичні знання та практичний психологічний досвід, теоретичну фахову підготовку та майбутню практичну діяльність. Важливого значення набуває розвиток комунікативної культури майбутніх психологів, формування навичок професійної взаємодії з клієнтами та співробітництва з колегами.

Під час проходження переддипломної практики здобувачі знайомляться з організаційною структурою закладу чи організації, особливостями їх функціонування, що відображається у відповідних принципах, цілях, чинниках, формах організації безпосередньої діяльності, культурних та професійних традиціях, цінностях тощо. Також переддипломна практика дозволяє особистісний та професійний потенціал та комунікативну культуру в цілому, оскільки здобувачам вищої освіти пропонується долучатися до проведення окремих заходів та/або бути залученими у її підготовку. Практичні вміння та навички, отримані здобувачами в ході виробничої практики, суттєво підсилюють їх інтегральні, загальні і фахові компетентності.

Керівниками переддипломної практики є викладачі кафедри психології та педагогіки згідно із затвердженим навантаженням

Загальні відомості

1. Мета і завдання практики

Метою переддипломної практики є практики є закріплення і поглиблення теоретичних фахових знань здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, опанування методів науково-дослідної роботи, професійних прийомів і навичок діяльності, набуття професійних компетентностей для подальшого їх використання у реальних виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо застосовувати їх у практичній, а також проведення дослідження для випускної кваліфікаційної роботи.

Переддипломна практика побудована за принципом поступового поглиблення знань та умінь професійної діяльності психолога відповідно до профілюючих дисциплін, які вивчаються здобувачами освіти, оволодіння практичними навичками та уміннями організаторської роботи зі спеціальності 053 Прикладна психологія, збирання фактичного, нормативного та статистичного матеріалів для виконання кваліфікаційної роботи, проведення їх аналізу і обробки.

Пререквізити:

Успішне вивчення дисциплін, передбачених навчальним планом ОПП зі спеціальності 053 Прикладна психологія.

Постреквізити:

Можливість здійснення подальшої роботи за спеціальністю.

Завдання виробничої практики:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти із діяльністю психологів психологічної служби/департаменту в організаціях, установах різного типу;
- закріплення та поглиблення здобутих в процесі навчання теоретичних знань з метою їх застосування у практичній діяльності;
- опанування інноваційних знань, методичних розробок сучасної психологічної практики;
- надбання практичних навичок психологічного консультування та групової роботи;
- уміння обирати методи та інструментальні засоби для вирішення професійних завдань, оформлювати відповідну документацію;
- адаптація здобувачів вищої освіти до виконання різних видів діяльності практичного психолога, закріплення основ культури спілкування та професійної етики психолога;
- апробування психологічного інструментарію та методів роботи, отриманих в процесі професійної підготовки;
- пропонування власного рішення щодо розв'язання психологічних задач і проблем у процесі ознайомлення з професійною діяльністю психологів з різними верствами населення;
- усвідомлення необхідності розвитку особистісного потенціалу, самовдосконалення у майбутній професійній діяльності;
- засвоєння на практиці показання та протипоказання до окремих видів профілактичних і психотерапевтичних втручань (індивідуальної, групової та сімейної);
- надбання навичок самостійного проведення наукової (дослідження в рамках кваліфікаційної роботи) та практичної роботи.

Відповідно до специфіки бази практики для здобувачів-практикантів передбачено різні види та класи завдань професійної діяльності, види умінь і рівні їх сформованості, які представлені у Галузевому стандарті вищої освіти для спеціальності «Психологія». До типових завдань діяльності психолога належать: професійні; соціально-виробничі; соціально-побутові. Специфіка діяльності конкретної бази практики вимагає від здобувачів-практикантів сумлінного виконання відповідних завдань. Відповідно до вимог освітньо-професійної програми під час проходження практики здобувачі вищої освіти набувають:

Загальних компетентностей:

- здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2);
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 3);
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 4);
- здатності бути критичним і самокритичним (ЗК 5);
- здатності приймати обґрунтовані рішення (ЗК 6);
- здатності генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 7);
- навичок міжособистісної взаємодії (ЗК 8);
- здатність працювати в команді (ЗК 9);
- здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. (ЗК 10);
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми

рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 11);

- здатності діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності (ЗК 12);
- здатності та готовності впроваджувати наукові основи та рекомендації щодо сучасної життєдіяльності, засоби фізичного, психічного, психологічного і духовного розвитку особистості й самовдосконалення (ЗК 13);
- здатності до саморозвитку на основі рефлексії та саморегулювання (ЗК 14);
- здатність і готовність до безперервного й актуального навчання, опанування новими знаннями, методичними розробками, інноваційними проектами, володіння новітніми технологіями в галузі психології (ЗК 15).

Фахових компетентностей:

- здатності до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання) (ФК 3);
 - здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел (ФК 4);
 - здатність використовувати валідний та надійний психодіагностичний інструментарій (ФК 5);
 - здатності самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження (ФК 6);
 - здатності аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації (ФК 7);
 - здатності організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема, внаслідок війни) (ФК 8);
 - здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту (ФК 9);
 - здатності дотримуватися норм професійної етики (ФК 10);
 - здатності до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (ФК 11);
 - здатність використовувати теоретичні знання для розробки, впровадження та використання нових методів психодіагностики, корекції, консультування (ФК 12);
 - здатність застосовувати знання теорій лідерства та моделей побудови кар'єри в практичній реалізації свого лідерського потенціалу та професійній діяльності (ФК 13);
 - здатності поліпшувати психолого-педагогічний процес і відповідне соціальне середовище (ФК 14);
 - здатності здійснювати психологічний вплив з метою оптимізації психічного функціонування індивіда або групи (ФК 15).
- Програмні результати навчання:**
- обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень та аналізу літературних джерел (ПРН 4);
 - рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки (ПРН 7);
 - пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання) (ПРН 9);
 - складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних

дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема, внаслідок війни) (ПРН 11);

- складати та реалізовувати програму психопрофілактичних і просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника (ПРН 12);
- взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності (ПРН 13);
- відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (ПРН 15);
- знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога (ПРН 16);
- рефлексувати можливості власного інтелектуального потенціалу для вирішення завдань професійної діяльності (ПРН 20);
- координувати організацію спільної діяльності, що, в кінцевому рахунку, дозволяє впливати на самоорганізацію і саморозвиток суб'єктів цієї діяльності (ПРН 22).

База для проходження виробничої практики

Базою для проходження переддипломної практики є організації, які надають психологічні послуги, проводять психологічну діагностику, консультування та інші форми психологічної допомоги, а саме:

- Освітні заклади: школи, ліцеї, дошкільні установи, де працюють психологи, які надають підтримку учням, здобувачам освіти, викладачам та батькам.
- Медичні установи: лікарні, поліклініки, реабілітаційні центри, де психологи допомагають пацієнтам у складних життєвих ситуаціях або сприяють психосоціальній реабілітації.
- Центри соціальної допомоги: служби підтримки сім'ї, молоді, дітей та інших груп населення, що потребують соціально-психологічної підтримки.
- Консультаційні центри та приватні практики: центри психологічної допомоги, де проводять консультації для різних категорій клієнтів.
- Кризові та реабілітаційні центри: організації, що спеціалізуються на роботі з постраждалими від травматичних подій, жертвами насильства, учасниками бойових дій, переселенцями та іншими категоріями, що потребують психологічної підтримки.
- Громадські організації (ГО): організації, які займаються соціально-психологічною підтримкою різних верств населення, включаючи роботу з вразливими групами, організовують підтримку ветеранів, переселенців, біженців, жертв насильства, осіб із інвалідністю, сприяючи їх інтеграції та реабілітації.
- Органи внутрішніх справ (поліція): служби поліції, де психологи працюють із поліцейськими та громадянами, які опинилися у важких життєвих ситуаціях. Робота може включати кризове консультування, підтримку під час розслідувань та роботу з жертвами злочинів.
- Тюрми та пенітенціарні установи: установи, де психологи надають підтримку ув'язненим, працюючи з їхньою реабілітацією, ресоціалізацією та вирішенням психоемоційних проблем. Це може включати індивідуальну роботу, групові терапії та допомогу в адаптації після звільнення.

Бази практики мають мати в штаті кваліфікованих психологів із відповідним досвідом, які можуть виступати як наставники для здобувачів освіти під час проходження практики.

2. Навчальні матеріали та ресурси

1. Бригадир М. Б. Психологічне проектування при формуванні психологічної готовності студентів до професійної діяльності. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Серія : Психологічні науки. 2014. Вип. 2.13. С. 33–38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdups_2014_2
2. Вавринів О.С. Основи психологічного консультування: навч. посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2020. 112 с.
3. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: Навчальний посібник. Київ: Четверта хвиля, 2018. 256 с.
4. Васильків О. Понятійні виміри соціально-психологічної допомоги населенню. *Психологія і суспільство*. 2018. №1-2. С. 163-170.
5. Виробнича практика: рекомендації до організації та проходження здобувачів першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Прикладна психологія» спец. 053 Психологія. / Уклад.: О. В. Сербова, С. О. Хілько. Електрон. текст. дані (1 файл). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 56 с.
6. Герман Дж. Психологічна травма та шлях до видуження: наслідки насильства – від знущань у сім'ї до політичного терору. Львів : Видавництво Старого Лева, 2019. 424 с.
7. Горбунова В. В. та ін. Соціально-психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО: посібник для ведучих груп : навчальний посібник. Львів : Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. 91 с.
8. Гріньова О. М. Психологія проектування життєвого шляху особистістю юнацького віку : дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.07. Київ, 2018. 562 с.
9. Деякі питання організації та проведення superviziї : Наказ Міністерства освіти і науки України від 18.10.2019 № 1313. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/devaki-pitannya-organizaciyi-ta-provedennya-superviziyi> .
10. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 800. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/devaki-pitannya-pidvishchennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-i-naukovo-pedagogichnih-t210819>
11. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. URL: http://knmu.kharkov.ua/attachments/3659_8302-2015.PDF
12. Євтушенко М, Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень ; навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 350 с.
13. Ковальова І.Б., Попова Г.В. Основи психологічного консультування: методичні вказівки для студентів усіх форм навчання зі спеціальності психологія. Харків: НТУ «ХПІ», 2023. 55 с.
14. Кузікова С. Основи психокорекції. Академія. 2021. 336 с.
15. Лушин П. В., Сухенко Я. В. 100 запитань для оцінювання та проектування індивідуальних траєкторій психолога-консультанта в його навчальній та професійній діяльності: екофасилітативні картки : карткове видання. К., 2017.
16. Лушин П. В., Сухенко Я. В. Екофасилітативні картки: «мануал» до супроводу індивідуальних освітніх траєкторій психолога-консультанта. *Проблеми сучасної психології*. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. № 1(13). С. 84–90.
17. Магдисюк Л. І., Федоренко Р.П. Основи психологічного консультування : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 360 с.
18. Максименко С. Д., Кокун О.М., Тополов Є.В. Адаптація психодіагностичних методик: шкала досвіду агресивних впливів, шкала професійної автономності та шкала професійної мобільності. *Практ. психологія та соціальна робота*. 2020. № 3. С. 25 – 31.
19. Навчальні та виробничі практики : методичний посібник / заг. ред. Є. А. Антонович. Івано-Франківськ, 2020. 56 с.

20. Основи психологічної допомоги: теорія та практика психоконсультації: навч. посібник / В. Г. Панок, Я. В. Чапак, Я. Ф. Андреева, Чернівці: ЧНУ. 2019. 356 с.
21. Особистісно-орієнтована підготовка майбутніх психологів у системі післядипломної педагогічної освіти: посіб. [електронний ресурс] / П. В. Лушин, Н. Ю. Волянчук, О. В. Брюховецька, А. І. Гусев, Я. Л. Катюк, В. І. Карамушка, Л. А. Інжиревська; НАПН України, Ун-т менедж. освіти. Київ, 2014. 369 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/8318/>
22. Організація діяльності психологічних служб: навч. посіб. Львів: «Новий Світ 2000», 2019. 372 с.
23. Пачковський Ю. Ф. Психологія підприємництва: навч. посіб. Київ: Каравела, 2018. 416 с.
24. Перепелюк Т. Д. Організація і методика соціально-психологічних тренінгів: навчальний підручник. Умань: видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2014. 255 с.
25. Психолого-корекційний практикум травм війни: навч. посіб. / І. Сулятицький, К. Островська, В. Осьодло та ін. Львів, 2019. 396 с.
26. Психологія професійної діяльності. Підручник / Автори-упорядники: Біскуп В. С., Гірняк А. Н., Гірняк Г. С., Крупник З. І., Надвичина Т. Л., Шандрук С. К., Яремко О. М. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2022. 226 с.
27. Практична психосоматика: діагностичні шкали: навч. посіб. / за заг. ред. О. С. Чабана, О. О. Хаустової. Київ: ВНТУ, 2018. 108 с.
28. Римша С. В., Рациборинська-Полякова Н. В. Пропедевтика психіатрії з основами загальної психології, патопсихології та психопатології: навч. посіб. Магнолія, 2020. 520 с.
29. Про вищу освіту: Закон України від 01 черв. 2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/paran65>.
30. Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України: Наказ Міністерства освіти та науки України від 22 травня. 2018 р. № 509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>.
31. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
32. Ткач Р. М., Сербова О. В., Сингаївська І. В. та ін. Юнгіанське консультування: кол. моногр. За ред. Ткач Р. М. Київ: Талком, 2021. 220 с.
33. Самопроекування особистості у дискурсивному просторі: монографія / Н. Чепелева, М. Смульсон, О. Зазимко, С. Гуцол та ін.; за ред. Н. Чепелевої. К.: Педагогічна думка, 2016. 232 с.
34. Сербова О. В. Соціально-психологічна реабілітація дітей з порушеннями психофізичного розвитку: навчальний посібник. Київ: Талком, 2018. 274 с.
35. Соціально-психологічний тренінг: теорія та практика [Текст]: навч. посіб. / Кульчицька А. В., Мудрик А. Б., Соловей-Лагода О. А., Федотова Т. В. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 168 с.
36. Тверезовська Н. Т., Сатановська Л. А. Практика студентів у соціальних установах України [текст]: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2020. 378 с.
37. Федоренко Р. П., Мушкевич М. І., Коширець В. В. Психологічне консультування: зміст, прийоми, технології. Вид. 2-ге, змін. та доп. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 368 с.
38. Хілько С. О. Програма формування толерантності до невизначеності у майбутніх психологів та аналіз її ефективності. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. 2017. Т. 2. Вип. 5. С. 114–119.
39. Хілько С. О. Психологічні умови формування толерантності до невизначеності у майбутніх психологів: дис. на здобуття н. ступ. к. психол. наук: 19.00.07. К., 2016. 279 с.

ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://nbuv.gov.ua> – Електронні інформаційні Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського ресурси
2. <https://pidru4niki.com> Букнет Електронні книги безкоштовно
3. <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv> Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України
4. <https://www.apa.org/pubs/journals/amp/> American Psychological Association
5. <https://www.tandfonline.com/toc/vsoc20/current> The Journal of Social Psychology
6. <https://onlinelibrary.wiley.com/journal/20448309> The British Psychological Society
7. <https://www.apa.org/pubs/journals/psp/> Journal of Personality and Social Psychology

3. Організація проведення практики

Відповідальність за організацію практики та контроль за її проведенням покладається на керівництво Університету.

Безпосереднє навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечує кафедра психології та педагогіки: завідувач кафедри, відповідальна особа за проведення практики на кафедрі, та безпосередні керівники, за якими закріплені здобувачі освіти.

Період проведення переддипломної практики зазначається графіком освітнього процесу та навчальними планами, а зміст практики кожного окремого здобувача визначається безпосереднім керівником практики.

Керівник практики від кафедри здійснює загальне керівництво практикою, контролює виконання робочої програми практики, здійснює контроль за відвідуванням практики, приймає залік з практики.

Обов'язки здобувача-практиканта:

- до початку практики ознайомитися з порядком оформлення необхідних документів;
- своєчасно прибути на практику;
- проводити свою діяльність згідно з вимогами Статуту університету, дотримуватись Кодексу честі, правилам внутрішнього розпорядку, виконувати завдання керівників передбачені програмою виробничої практики;
- систематично вести належну документацію переддипломної практики та пред'являти її за вимогою керівнику практики;
- по завершенню практики здобувач не пізніше трьох днів після закінчення практики має завершити підготовку звітних матеріалів (звіт про практику, щоденник, відгук керівника практики тощо).

Здобувач-практикант має право:

- вносити пропозиції щодо вдосконалення організації виробничої практики;
- одержувати консультації викладачів, керівників з усіх питань проведення виробничої практики;
- користуватися бібліотекою університету, навчальними посібниками, підручниками тощо.

4. Зміст практики

Переддипломна практика здобувачів вищої освіти триває **5 тижнів** та проходить у три етапи:

Організаційний етап.

Мета: Підготовка здобувачів вищої освіти до безпосереднього проходження практики, ознайомлення з базою практики та встановлення цілей і завдань.

Перший етап переддипломної практики(30 годин) включає:

- вивчення силабусу, основних етапів та завдань переддипломної практики;
- зустріч із керівником практики від бази та обговорення основних завдань;

- ознайомлення зі специфікою роботи бази практики (організаційні правила, внутрішній розпорядок, структура установи, техніка безпеки);
- ознайомлення із нормативними документами, які регламентують організацію діяльності установи;
- узгодження індивідуального плану практики та розподіл обов'язків ознайомлення із особливостями та планом роботи психолога установи;
- вивчення особливостей методичної та організаційної роботи психолога;
- складання характеристики установи-бази практики з точки зору визначення проблем, які потребують цілеспрямованому психологічному дослідженні, і формулює запити до засобів дослідження (відповідно темі кваліфікаційної роботи);
- консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- ознайомлення із необхідними документами (щоденник, індивідуальне завдання тощо);
- відвідування заходів (по можливості та за домовленістю), які проводить психолог установи. лекцій, семінарських занять та консультацій (не менше 2-х);
- підготовка разом із керівником графіку залученості в робочий процес установи чи організації;
- складання тематичного плану й планів окремих заходів, що доручено виконувати самостійно або в партнерстві з психологом закладу чи організації (відповідно темі кваліфікаційної роботи).

Практичний етап

Мета: Безпосередня участь здобувачів вищої освіти у роботі психологічної служби бази практики.

Основний етап переддипломної практики(120 години) включає:

- планування здобувачем власної практичної діяльності та узгодження з керівником практики;
- спостереження за діяльністю психолога, відвідування заходів, складання конспектів з аналізом методичного забезпечення та плану заходу;
- долученість або самостійне проведення психологічних консультацій під наглядом керівника практики;
- участь у психологічній діагностиці клієнтів під наглядом керівника практики;
- вивчення реальних кейсів та робота з конкретними категоріями клієнтів (наприклад, діти, дорослі, сім'ї, особи з особливими потребами);
- ведення щоденника практики, де фіксуються проведені заходи, спостереження та рефлексії; щоденник є основою для написання звіту про практику.

Всі етапи роботи здобувач освіти описує в щоденнику практики, докладаючи зразки матеріалів та тестів (анкет, опитувальників). Під час проходження практики здобувачу освіти необхідно провести декілька психодіагностичних заходів (відповідно темі кваліфікаційної роботи) і представити їх у матеріалах практики за такою схемою:

- Дата проведення дослідження.
- Досліджувані (гендер, вік, додаткові дані, соціальний статус тощо).
- Методики дослідження.
- Хід дослідження (описати послідовність дослідження, особливості поведінки досліджуваних зокрема).
- Результати (зведена таблиця емпіричних даних) і їх інтерпретація.
- Висновки і рекомендації.

- Додатки (емпіричні матеріали дослідження, анкети, малюнки, бланки).

Здобувач освіти на підставі отриманих даних робить висновки, враховуючи при цьому морально-етичні норми психолога. Представник установи (практичний психолог) оцінює отримані дані, їх кількісний та якісний аналіз, відповідність вимогам установи, форму висновків і виставляє оцінку за цей етап проходження практики.

- на основі проведеного дослідження проводиться виконання завдань залежно від мети та завдань кваліфікаційної роботи, а також специфіки бази практики: розробка плану психологічного консультування, програми та змісту групових заходів (тренінгів, профілактичних програм, семінарів, корекційної чи реабілітаційної роботи тощо);

На заходах здобувача може бути присутній викладач – керівник практики. Після кожного проведеного заходу має проводитись детальне обговорення (з керівником бази практика та/або з керівником-викладачем).

Завершальний етап

Мета: Оформлення та аналіз результатів виробничої практики.

Заключний етап переддипломної практики(30 годин) включає:

- підготовка звіту про виконану роботу, в якому здобувач описує завдання, результати діяльності, труднощі та шляхи їх вирішення;
- обговорення результатів практики з керівником практики;
- оформлення та передача на перевірку звітної документації про проходження практики;
- складання заліку у формі захисту звітної документації.

Після завершення переддипломної практики проводиться підсумкова конференція, захист переддипломної практики.

5. Індивідуальні завдання

Під час переддипломної практики здобувачі вищої освіти виконують індивідуальні завдання, які сприяють формуванню професійних компетентностей та розвитку навичок практичної роботи психолога. Індивідуальні завдання узгоджуються з керівником практики та враховують специфіку бази практики, мети та завдань кваліфікаційної роботи.

Основні індивідуальні завдання можуть включати:

1) Психологічна діагностика клієнтів:

Використання методів психологічного тестування та аналіз результатів. Підготовка діагностичного звіту з рекомендаціями щодо подальших інтервенцій або консультування.

2) Проведення психологічних консультацій:

Консультування клієнтів під наглядом керівника практики. Робота з різними категоріями клієнтів (діти, дорослі, сім'ї, колективи). Використання різних психологічних технік та підходів для вирішення проблем клієнтів.

3) Участь у груповій роботі:

Організація та проведення групових тренінгів або психологічних сесій. Робота з групою динамікою та вирішення конфліктних ситуацій у групах.

4) Аналіз випадків із практики (кейс-менеджмент):

Аналіз конкретних випадків клієнтів (кейсів) та розробка рекомендацій для подальшої роботи. Підготовка кейсових досліджень на основі проведених консультацій та діагностики.

5) Самостійне проведення досліджень:

Збір та аналіз даних для емпіричного дослідження кваліфікаційної роботи. Підготовка другого розділу кваліфікаційної роботи:

Підготовка рекомендацій, програм тренінгів, семінарів. Підготовка третього розділу кваліфікаційної роботи, підготовка та видання наукових тез.

6) Участь в роботі конференцій, круглих столів, майстер-класів, у засіданнях фахових клубів тощо.

Індивідуальні завдання мають на меті забезпечити самостійність здобувачів вищої освіти у професійній діяльності, розвивати їх критичне мислення та здатність працювати в умовах реальної практики. Результати виконання індивідуальних завдань є змістовною складовою кваліфікаційної роботи здобувача освіти і враховуються при оцінюванні підсумкових результатів практики.

№ з/п	Перелік орієнтовних завдань індивідуальної робочої програми переддипломної практики здобувача (за погодженням з науковим керівником)
1.	Організаційний етап виробничої практики 1. вивчення силабусу, основних етапів та завдань переддипломної практики; 2. зустріч із керівником практики від бази та обговорення основних завдань; 3. ознайомлення зі специфікою роботи бази практики (організаційні правила, внутрішній розпорядок, структура установи, техніка безпеки); 4. ознайомлення із нормативними документами, які регламентують організацію діяльності установи; 5. узгодження індивідуального плану практики та розподіл обов'язків ознайомлення із особливостями та планом роботи психолога установи; 6. вивчення особливостей методичної та організаційної роботи психолога; 7. складання характеристики установи-бази практики з точки зору визначення проблем, які потребують цілеспрямованому психологічному дослідженні, і формулює запити до засобів дослідження (відповідно темі кваліфікаційної роботи); 8. консультації щодо оформлення всіх необхідних документів; 9. ознайомлення із необхідними документами (щоденник, індивідуальне завдання тощо); 10. відвідування заходів (по можливості та за домовленістю), які проводить психолог установи. лекцій, семінарських занять та консультацій (не менше 2-х); 11. підготовка разом із керівником графіку залученості в робочий процес установи чи організації; 12. складання тематичного плану й планів окремих заходів, що доручено виконувати самостійно або в партнерстві з психологом закладу чи організації (відповідно темі кваліфікаційної роботи).
2.	Практичний етап переддипломної практики 1. планування здобувачем власної практичної діяльності та узгодження з керівником практики; 2. спостереження за діяльністю психолога, відвідування заходів, складання конспектів з аналізом методичного забезпечення та плану заходу; 3. долученість або самостійне проведення психологічних консультацій під наглядом керівника практики; 4. участь у психологічній діагностиці клієнтів під наглядом керівника практики; 5. вивчення реальних кейсів та робота з конкретними категоріями клієнтів (наприклад, діти, дорослі, сім'ї, особи з особливими потребами); 6. ведення щоденника практики, де фіксуються проведені заходи, спостереження та рефлексії; щоденник є основою для написання звіту про практику. 7. Всі етапи роботи здобувач освіти описує в щоденнику практики, докладаючи зразки матеріалів та тестів (анкет, опитувальників). Під час проходження практики здобувачу освіти необхідно провести декілька психодіагностичних заходів (відповідно темі кваліфікаційної роботи) і представити їх у матеріалах практики за схемою (представлено вище):

	8. на основі проведеного дослідження проводиться виконання завдань залежно від мети та завдань кваліфікаційної роботи, а також специфіки бази практики: розробка плану психологічного консультування, програми та змісту групових заходів (тренінгів, профілактичних програм, семінарів, корекційної чи реабілітаційної робота тощо);
3.	<i>Завершальний етап переддипломної практики</i> 1. підготовка звіту про виконану роботу, в якому здобувач описує завдання, результати діяльності, труднощі та шляхи їх вирішення; 2. обговорення результатів практики з керівником практики; 3. оформлення та передача на перевірку звітної документації про проходження практики; 4. складання заліку у формі захисту звітної документації. 5. Після завершення переддипломної практики проводиться підсумкова конференція, захист переддипломної практики.

Вимоги до звіту про переддипломну практику

З метою контролю виконання окремих розділів і всієї програми практики, здобувачі освіти повинні вести поточні записи про виконаний етап роботи, а в кінці практики скласти підсумковий звіт про виконання програми практики. Письмовий звіт, разом зі щоденником практики, подаються на рецензування керівнику практики від Університету. Звіт має містити відомості про виконання усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки та пропозиції, список використаної літератури, додатки тощо. Звіт про практику складається індивідуально кожним здобувачем і повинен відображати його роботу в період практики. Звіт повинен мати чітку побудову, логічну послідовність викладених матеріалів, обґрунтованість висновків та рекомендацій. Не допускається дослівне переписування матеріалів бази практики та цитування літературних джерел заради заповнення у звіті необхідної кількості сторінок.

Структура звіту включає:

- 1) титульний аркуш;
- 2) зміст;
- 3) вступ;
- 4) основна частина;
- 5) висновки та рекомендації;
- 6) список використаних джерел інформації та літератури;
- 7) додатки.

Основна частина звіту містить ключові аспекти, що розкривають мету та завдання проходження практики, характеристику базових питань, що вивчаються, індивідуальне завдання, висновки як по кожного розділу, так і звіту в цілому. Розділи поділяються на підрозділи самостійно здобувачами, виходячи із змісту практики (переліку питань, що підлягають опрацюванню). Індивідуальне завдання оформлюється у вигляді окремого розділу до основної частини звіту. У цьому розділі здобувач детально описує обрану тему, методи дослідження, використані джерела інформації, проведений аналіз та отримані висновки.

Технічні вимоги до оформлення звіту:

формат А4, гарнітура Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал 1,5, абзацний відступ 1,25 см. Поля: ліве – 3 см, нижнє та верхнє – 2 см, праве – 1 см. Нумерація сторінок у нижньому правому куті. Приблизний загальний обсяг звіту з практики не більше 30 сторінок. Заголовки розділів виконують великими літерами, симетрично до тексту, наприклад: ЗМІСТ,

ОСНОВНА ЧАСТИНА, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ. Крапку в кінці заголовку не ставлять. Напроти кожної назви частини звіту у змісті вказують номер сторінки, з якої вона починається. Всі цифрові позначення сторінок повинні бути розміщені в одному рядку (стовпчику). Кожна частина (розділ) звіту починається з нової сторінки. При наявності у звіті схем, графіків, діаграм, то їх варто називати рисунками (Рис.1), які нумеруються послідовно арабськими цифрами, розміщуються відразу ж після посилань на них у тексті, супроводжуються назвою, яка розміщується під рисунком відразу ж після його номера. При використанні в звіті таблиць, в тексті на них робляться посилання (наприклад, «...інформація приведена в табл. 1»), а таблиці повинні мати відповідну нумерацію арабськими цифрами. Слово «таблиця» й її номер пишуться над правим верхнім кутом таблиці (наприклад, Табл. 1), а під ним – заголовок таблиці, який розкриває суть її змісту. Слід розміщувати таблицю на одній сторінці. При перенесенні матеріалу на наступну сторінку в правому куті наступної сторінки слід написати «Продовження табл. 1». На цитати слід давати посилання — шляхом зазначення у дужках порядкового номера джерела інформації та номера сторінки, наприклад: [2, с. 20]. Звіт з практики підписується здобувачем на останній сторінці із зазначенням дати. Керівник практики від бази практики дає рецензію на звіт і робить висновки (характеристику) щодо готовності здобувача до практичної роботи (допускається цей висновок зробити в щоденнику у відгуку про проходження практики). Керівник практики від університету ретельно перевіряє звіт з практики та вирішує питання про допуск здобувача до захисту звіту.

Політика та контроль

6. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідуваність і виконання завдань

Здобувачам вищої освіти рекомендується постійно відвідувати базу практики та бути залученими у всі види діяльності психолога установи чи організації.

Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність та ініціативність здобувача, а також за виконання завдань, поставлених в робочій програмі та за підготовку і захист звіту про проходження виробничої практики.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів оцінювання Здобувачі мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Здобувачі мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Політика університету

Академічна доброчесність Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки Норми етичної поведінки здобувачів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також у Положенні про комісію з питань етики та академічної чесності НТУУ «КПІ» https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf

7. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Поточний контроль: щотижневе консультування з фіксацією пропозицій, рекомендацій та зауважень і звіті про проходження виробничої практики.

Семестровий контроль: залік

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Ваговий бал	Кількість	Всього
1	Розробка і формулювання завдань Програми практики	10	1	10
2.	Активність у виконанні завдань керівника від бази практики, в заходах бази практики (фіксуються проведені заходи, спостереження та рефлексії; у щоденнику)	20	3	60
4.	Позитивна характеристика керівника від бази практики	10	1	10
7.	Оформлення Звіту про проходження переддипломної практики відповідно до вимог	10	1	10
8.	Залік (подання та захист Звіту про проходження виробничої практики)	10	1	10
	Всього			100

Критерії оцінювання кожного заходу надаються здобувачам на початку навчання та оголошуються повторно перед контрольним заходом.

Критерії оцінювання звіту про проходження переддипломної практики включають бали за самостійне виконання Звіту – максимум 10 балів, та подання і захист Звіту на засіданні кафедри. З них:

1) зміст Звіту оцінюється за принципом виконано/не виконано завдання робочої програми – 5 балів

2) оформлення Звіту (зразки документів надсилаються на електронні пошти) – 3 балів

3) своєчасне подання Звіту на кафедру – 2 бали.

Критерії оцінювання публічного захисту Звіту:

1) 10-7 балів «відмінно» – доповідь чітка, обґрунтована, на запитання надано правильні відповіді (не менше за 90% потрібної інформації).

2) 6-5 балів «добре» – доповідь чітка, але без обґрунтування на запитання надано правильні, але не всеосяжні відповіді (не менше за 75% потрібної інформації).

3) 4-0 балів «задовільно» – доповідь має неточності, на запитання надано неповні відповіді (не менше за 60% потрібної інформації).

4) 0 балів «незадовільно» – не відповідає критеріям «задовільно».

Якщо здобувач вищої освіти не виконає ухваленого календарного плану (без поважної причини) своєчасно, на засіданні кафедри може прийматися рішення про недопуск його до захисту практики та його подальше відрядження. Здобувач, відсторонений від практики або робота якого на практиці визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний план, і відповідно до п. 7.3. «Положення Про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти Національного технічного університету України «Київського політехнічного інституту імені Ігоря Сікорського», підлягає відрядженню.

Умови допуску до семестрового контролю:

Здобувачі, які не виконали всіх передбачених силабусом дисципліни завдань не допускаються до заліку.

Обов'язкова умова допуску до заліку – рейтинг не менше 60 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

8. Календарний план проведення практики

№	Зміст	Термін виконання
1	Прибуття здобувача вищої освіти на практику	В перший день
2	Проходження інструктажу з техніки безпеки та охорони праці, проведення інструктажу з протипожежних заходів	В перший день
3	Виконання програми практики та виконання завдань практики керівника від бази практики. (з щотижневою перевіркою з боку керівника практики від Університету)	Впродовж всієї практики
4	Оформлення щоденника практики	Щотижнево, впродовж всієї практики
5	Підготовка матеріалу до звіту практики	Щотижнево, впродовж всієї практики
6	Оформлення звіту практики	За 1–2 дні до закінчення практики
6	Складання заліку з практики (захист звіту про практику, відповіді на питання комісії)	В останній день її проходження або протягом перших десяти днів після проходження

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Взаємодія під час проходження практики Під час практики для взаємодії використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань. Зокрема, комунікація здобувачів з керівником практики від Університету будується за допомогою використання інформаційно телекомунікаційної системи «Електронний кампус», а також такими інструментами комунікації, як електронна пошта, Telegram, Zoom.

Інклюзивне навчання
Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом, к. психол. н., доцентом кафедри психології та педагогіки Сербовою Ольгою Вікторівною; доцентом, к. психол. н., доцентом кафедри психології та педагогіки Хілько Світланою Олександрівною.

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № 15 від 31.05.2024 р.)

Погоджено методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 9 від 26.06.2024 р.).

Зразок титульного аркушу звіту з практики

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет соціології і права
Кафедра психології та педагогіки**

ЗВІТ

про проходження переддипломної практики здобувача першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія»
освітньо-професійної програми «Прикладна психологія»

за період з _____ по _____

База практики _____

Виконав здобувач 4 курсу, групи _____

(ім'я, прізвище)

Керівник практики від університету

(посада, ім'я, прізвище)

Залікова оцінка:

за університетською шкалою _____ кількість балів

кількість балів _____ словами

КИЇВ – 20__